නිබ්බාන නිර්වචනය: සදාකාලිකත්වයේ සහ ශූන්‍යත්වයේ මායාව

නිබ්බාන දේශනා අංක 19 සහ 20 ඇසුරිනි

පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥානනන්ද හිමි

NotebookLM

නිබ්බාන ධාතු දෙක

සෞපාදිශේස නිබ්බාන ධාතුව: උපාදානයන්ගෙන් සිත මිදුනද, ඉන්ද්‍රිය ක්‍රියාකාරිත්වය පවතින අවස්ථාව. කෙලෙස් ගිනි නිවී ඇතත්, ශරීරය නමැති පැරණි දර කොටස ඇති තාක් වේදනා දැනේ.

අනුපාදිශේස නිබ්බාන ධාතුව: ජීවිතය කෙළවර වීමත් සමග ස්කන්ධයන්ගේ පැවැත්ම සම්පූර්ණයෙන්ම නිරුද්ධ වීම. පහනක් නිවී යන්නා සේ සිදුවන අවසානයයි.

NotebookLM

ජීවමාන රහතන් වහන්සේ: ‘සිතී භාවය’

- දර දැමීම නතර කළ ගීන්නක් මෙන්, කෙලෙස් ගීන්න නිවී ඇත.
- වෙනස: සිත රාග, ද්වේශ ගීනිවලින් නොදැවී ‘සිසිල්ව’ පවතී.
- එහෙත්, ඉන්ද්‍රියන් ක්‍රියාකාරී බැවින් මනාප/අමනාප හෝ සැප/දුක් විඳීම් (Vedana) ඇතත්, ඒවාට උපාදාන වගයෙන් නොබැඳේ.

NotebookLM

ගින්න කොහි ගියේද?

- ගින්න නිවී ගිය පසු එය ගියේ නැගෙනහිරටද? බටහිරටද?
- එය හුදෙක් ඉන්ධන අවසන් වීමෙන් සිදුවූ නිරෝධයකි.
- රහතන් වහන්සේගේ පිරිනිවීමද එබඳුය. උන්වහන්සේ කිසිදු ‘දිශාවකට’ හෝ ‘ලෝකයකට’ ගමන් නොකරයි.

NotebookLM

ගතිය දත නොහැක

- ‘සංඥාපේතුං ගති නත්ති’ - රහතන් වහන්සේ ගිය මග පැන විය නොහැක.
- අහසේ ගිය කුරුල්ලෙකුගේ පිය සටහන් නැත්තා සේ, විමුක්ත සිත හඳුනා ගැනීමට හෝ පිහිටුවීමට නොහැක.
- එය ‘මෙහි’ හෝ ‘එහි’ හෝ ‘දෙ-තැනක’ හෝ නොවේ.

NotebookLM

චතුෂ්කෝටිකයෙන් ඔබ්බට

- තථාගතයන් වහන්සේ මරණින් මතු:
  1. උපදී ද? - නැත.
  2. නුපදී ද? - නැත.
  3. උපදී සහ නුපදී ද? - නැත.
  4. නුපදී සහ නොවෙයි ද? - නැත.
- මෙම ප්‍රශ්න සියල්ල ‘දෘෂ්ටි ගහන’ හෙවත් වැරදි දැක්ම මත පදනම් වූ ඒවාය.

NotebookLM

ලෝකය යනු ‘ලුජ්ජති’

- බුදු ඇසින් ‘ලෝකය’ යනු පංචේන්ද්‍රියයි.
- ‘ලුජ්ජති’ (බිඳී යන) හෙයින් එය ලෝකය නම් වේ.
- ඇස, රූපය සහ විඤ්ඤාණය ඇති තැන ලෝකය ඇත. ඒවා නැති තැන ලෝකයද නැත.

NotebookLM

භවය සහ උපාදානය

- ගින්නක් සුළඟින් විසි වී දුරකට යයි නම්, ඊට ‘වාතය’ උපාදානය (ඉන්ධන) වේ.
- එලෙසම, සත්වයා මේ කය අතහැර වෙනත් කයක උපදී නම්, එම පැවැත්මට ඉන්ධන වන්නේ **‘තණ්හාව’** යි.
- තණ්හාව කපා හළ විට, භව නෙත්ති සිඳී යයි.

NotebookLM

අනිදස්සන විඤ්ඤාණය

- හිරු එළිය නොවැටෙන තැනක ආලෝකය නොපෙනෙන්නා සේ, රහත් සිත අරමුණක නොපිහිටයි.
- නාම-රූප නිරෝධයෙන් සමඟ විඤ්ඤාණය නිදර්ශනය කළ නොහැකි තත්ත්වයට පත්වේ.
- එය මාරයාට පවා සොයාගත නොහැකි ‘අප්පතිට්ඨ’ (නොපිහිටි) විඤ්ඤාණයයි.

NotebookLM

සන්දිට්ඨික නිබ්බානය

- නිවන යනු මරණින් මතු ලැබෙන දෙයක් නොව, මේ ජීවිතයේදීම අත්විඳින යථාර්ථයකි.
  - ‘අකතඤ්ඤූ’ - අසංඛතය (නිවන) ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන්ම දන්නා බැවින්, ඔහුට ශ්‍රද්ධාවෙන් වැඩක් නැත. ඔහු ‘දකියි’.

NotebookLM

අචල සුවය

ආසාවන්ගේ (තණ්හාවේ) දර අවසන් වූ තැන, පරම ශාන්තිය ඇත.
එය සදාකාලික ආත්මයක් හෝ ශූන්‍ය විනාශයක් නොව, දුඟකහි නිමාවයි.
‘ප්‍රඥාපේතුං ගති නත්ති’ - ඔවුන් ගිය මග පැහැදිය නොහැක.

NotebookLM

සාරාංශය

1. ස්වභාවය: නිවන යනු ඉන්ධන රහිත ගින්නක් නිවී යන්නා සේ රාගාදිය නිවී යාමයි.
2. ලෝකය: ලෝකය යනු ඉන්ද්‍රියන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයයි; එය බිඳෙන සුළුය (Lujjati).
3. අභිරහස: රහතන් වහන්සේගේ විමුක්ත සිත හඳුනා ගැනීමට හෝ පිහිටුවීමට නොහැක (Anidassana).

NotebookLM